

PROBLEM IZBEGLICA I AZILANATA KOJI SE NA NEPROPISAN NAČIN SELE IZ ZEMLJE U KOJOJ SU VEĆ PRONAŠLI UTOČIŠTE

(a) Fenomen izbeglica, bilo da se radi o onima koji su formalno identifikovani kao takvi ili ne (azilanti), a koji se na nepropisan način kreću iz zemalja u kojima su već pronašli zaštitu ne bi li našli utočište ili trajno mesto boravka negde drugde, predstavlja problem sve veće zabrinutosti. Takva zabrinutost nastala je iz destabilizirajućih posledica prouzrokovanih nepropisnim kretanjima ove vrste na strukturne međunarodne napore da se izbeglicama obezbede adekvatna rešenja. Takva nepropisna kretanja uključuju ulazak na teritoriju druge zemlje, bez prethodne dozvole vlasti te zemlje ili bez ulazne vize, ili bez dokumenata ili sa nedovoljno valjanom dokumentacijom koja je inače potrebna za putovanje, ili sa lažnim ili krivotvorenim dokumentima. Postoji slična zabrinutost zbog sve većeg fenomena izbeglica i azilanata koji samovoljno uništavaju ili uklanjaju svoja dokumenta kako bi naveli vlasti zemlje u koju su došli na pogrešan put;

(b) Nepropisna kretanja izbeglica i azilanata koji su već našli zaštitu u nekoj zemlji, u velikoj meri, odnose se na osobe koje se osećaju prisiljenim da napuste zemlju, zbog nedovoljnog stepena obrazovanja i nemogućnosti zaposlenja, kao i zbog nedostupnih dugoročnih trajnih rešenja preko dobrovoljnog povratka, integracije sa lokalnom sredinom i promene prebivališta;

(c) Moguće je efikasno suočavanje sa fenomenom takvog nepropisnog kretanja kroz konkretno delovanje od strane vlade, u konsultacijama sa UNHCR-om, a u cilju:

(i) identifikovanja uzroka i obima nepropisnog kretanja u bilo kojoj datoj situaciji sa izbeglicama,

(ii) odstranjivanja ili ublažavanja uzroka takvog nepropisnog kretanja kroz pružanje i produžavanje azila kao i kroz neophodnu meru nalaženja trajnog rešenja, ili kroz odgovarajuće mere pomoći,

(iii) podsticanja odgovarajućih dogovora radi identifikovanja izbeglica u zemljama kojih se to tiče, i

(iv) obezbeđivanja humanog odnosa prema izbeglicama i azilantima, koji se, zbog neizvesne situacije u kojoj se nalaze, osećaju primoranim da se sele iz jedne u drugu zemlju na nepropisan način;

(d) U ovom okviru, vlade, u bliskoj saradnji sa UNHCR-om, treba:

(i) da zahtevaju promociju uspostavljanja odgovarajućih mera radi brige i podrške izbeglicama i azilantima u zemljama gde su našli utočište, do nalaženja trajnog rešenja, i

(ii) da promovišu odgovarajuća trajna rešenja sa posebnim naglaskom pre svega na dobrovoljnom povratku, a kada to nije moguće, i integrisanju u lokalnu sredinu i merama pružanja adekvatnih mogućnosti za preseljenje;

(e) Izbeglice i azilanti, koji su našli zaštitu u određenoj zemlji, ne bi trebalo da napuštaju tu zemlju na nedozvoljen način kako bi došli do trajnog rešenja negde drugde, već bi trebalo da iskoriste trajna rešenja koja su im u toj zemlji raspoloživa kroz akcije koje sprovodi vlada te zemlje i UNHCR, kako je to gore predloženo u odeljcima (c) i (d);

(f) U slučaju da se izbeglice i azilanti ipak kreću na nepropisan način iz zemlje gde su već našli zaštitu, mogli bi biti vraćeni u tu zemlju:

(i) ako su tamo zaštićeni od proterivanja, i

(ii) ako im je dozvoljeno da ostanu tamo i da budu tretirani u skladu sa priznatim osnovnim ljudskim standardima do nalaženja trajnog rešenja. Tamo gde je takav povratak predviđen, od UNHCR-a se može tražiti pomoć u sklapanju dogovora radi ponovnog ulaza i prijema tih osoba;

(g) Priznato je da mogu postojati izuzetni slučajevi gde izbeglica ili lice koje traži azil može opravdano da kaže da ima razloga za bojazan od proganjanja ili da su mu fizička bezbednost ili sloboda ugroženi u zemlji u kojoj je prethodno našao zaštitu. Takvim slučajevima vlasti države u kojoj se traži utočište treba da posvete adekvatnu pažnju;

(h) Problem nepropisnog kretanja povezan je sa korišćenjem krivotvorenih dokumenata od strane sve većeg broja izbeglica i azilanata kao i njihovu praksu svojevoljnog uništavanja ili uklanjanja putnih i/ili drugih dokumenata kako bi naveli vlasti zemlje u koju su stigli na pogrešan put. Takva praksa komplikuje identifikaciju tih osoba i određenje zemlje u kojoj su boravili pre dolaska, kao i prirodu i trajanje boravka u toj zemlji. Praksa ove vrste je protivzakonita i može da oslabi položaj osobe o kojoj se radi;

(i) Priznato je da bi okolnosti mogle da prisile izbeglicu ili azilanta da pribegne upotrebi lažne dokumentacije pri napuštanju zemlje u slučaju da su im ugroženi fizička bezbednost ili slobode. Tamo gde ne postoje takve okolnosti, korišćenje lažne dokumentacije je neopravdano;

(j) Dobrovoljno uništavanje ili uklanjanje putnih ili drugih dokumenata od strane izbeglica i azilanata po dolasku u zemlju koja je bila njihovo odredište, radi navođenja lokalnih vlasti na pogrešan put u vezi sa njihovim prethodnim boravištem u drugoj zemlji u kojoj uživaju zaštitu, jeste nedopustivo. Države treba da sklope odgovarajuće ugovore, bilo pojedinačno ili u saradnji sa drugim državama, kako bi se izašlo na kraj sa ovim rastućim fenomenom.